

17.1.2020

Fossiilittoman liikenteen tiekartta, tie-/henkilöautoliikenteen alatyöryhmä

Kokousmuistio 16.1.2020

Aika: 16.1.2020 klo 9-11

Paikka: Valtioneuvoston linna, nh Kollegio

Läsnäolijat: Atro Andersson (LVM, pj.), Saara Jääskeläinen (LVM, pj.), Anna Virolainen-Hynnä (SBB), Aki Tilli (Traficom), Jenni Välimäki (Taksiliitto), Matti Koistinen (Pyöräliitto), Pasi Nieminen (Autoliitto), Kaisa Mäkelä (YM), Johanna Vilkuna (Kuntaliitto), Laura Eiro (ITS Finland), Juhani Laurikko (VTT), Tuukka Heikkilä (Energiateollisuus), Heikki Karsimus (Teknologiateollisuus), Tanja Lähdetluoma (VR-yhtymä Oy), Jukka Peura (Väylävirasto), Outi Ampuja (Traficom, siht.), Ilari Valjus (VM) ja Tero Kallio (Autotuoja ry.)

- käytiin esittelykierros
- keskusteltiin työryhmän järjestäytymisestä ja työskentelyn lähtökohdista: hallituskaudella luodaan tiekartta fossiilittomaan liikenteeseen, työ valmistuu syksyllä 2020
- alatyöryhmän työskentelyn luonne on keskusteleva

Todettiin, että alatyöryhmän työ keskittyy toimenpiteisiin, joilla voidaan vaikuttaa henkilöautoliikenteen tuottamiin kasvihuonekaasupäästöihin. Ryhmässä keskustellaan toimenpiteistä ja niiden vaikutuksista mm. tutkimustietoa hyödyntäen. Sidosryhmillä on mahdollisuus nostaa esiin näkökulmia. Ryhmällä on käytettävissään tutkimuslaitosten asiantuntijoita (VTT, Sitra ja Tampereen yliopisto).

Kokouksessa kuultiin, että työryhmän tavoitteena on muodostaa toimenpiteistä kokonaisuus. Työssä arvioidaan eri toiminen ja toimenpidetavoitteiden vaikuttavuutta suhteessa tavoitteisiin. Ryhmä tuottaa vaikutusarvioita, joissa arvioidaan toimenpiteiden haittavaikutuksia, kustannustehokkuutta sekä selvitetään eri toimenpiteiden hyväksyttävyyttä. Ryhmän tehtävänä on lisäksi ehdottaa mahdollisia kompensatioita ja löytää kompensatiokeinoja mikäli havaitaan jollekin ryhmälle koituvan toimenpiteistä erityistä haittaa. Nähtiin tärkeäksi, että vertaillaan eri toimenpiteiden vaikutuksia myös keskenään.

Keskusteltiin ryhmän kokousaikataulusta: seuraavan tammikuussa 2020 järjestettävän kokouksen ajankohta varmistuu piakkoin. Vaihtoehdot 29.1., 30.1. tai 31.1.

-Todettiin, että aiottua ke 12.2. kokousta joudutaan siirtämään. Uudeksi kokousajankohdaksi sovittiin pe 14.1. 2020 klo 9-11.

-helmikuussa 2020 kokous joko ke 26.2 klo 9-11 tai 27.2. klo 14-16, LVM varmistaa myöhemmin ajankohdan

Käytiin läpi liikenteen khk-päästövähennystavoitteita (EU velvoite, Kansallinen energia- ja ilmastostrategia, KAISU, hallitusohjelmat vuosilta -17 ja -19). Todettiin, että työryhmän työssä voidaan tavoitteiden osalta huomioida, että vaikka vielä ei ole olemassa virallista liikenteen päästövähennystavoitetta vuosille 2035 tai 2045 niin työryhmän työn lähtökohdaksi voidaan pitää, että tavoitteet eivät tule löyhentymään.

Katsottiin lyhyesti päästöjen toteumaa ja ennustetta nykytoimenpiteillä. Todettiin huolestuttavaksi, että esimerkiksi vuonna 2018 päästöt kasvoivat eli näyttää vähän siltä, että edes perusennuste ei nykyisillä toimilla toteudu.

Käytiin läpi tekijöitä, joihin tulisi vaikuttaa: liikennejärjestelmän energiatehokkuus (suorite), liikennevälineiden energiatehokkuus, polttoaine (onko uusiutuva vai ei uusiutuva tai onko vähäpäästöinen, esim. synteettiset polttoaineet pitkällä aikavälillä). Keskusteltiin mm. MAL-sopimusten tavoitteista, KÄPY, raideliikenteen ostot, ruuhkamaksut. Keskusteltiin ajoneuvojen EU:n sitovien raja-arvojen merkityksestä. Keskusteltiin biopolttoaineista ja vaihtoehtoisia

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom • PL 320, 00059 TRAFICOM • p. 029 534 5000 • Y-tunnus 2924753-3 • traficom.fi

17.1.2020

käyttövoimia (automäärät) tavoitteista ja todettiin myös, että henkilöautojen osalta erityisesti suoritteeseen vaikuttaminen keskeistä.

-Keskusteltiin toimenpiteistä: keskeistä löytää joukko toimenpiteitä, jotka olisivat tehokkaita ja yhteiskunnallisesti hyväksyttäviä.

-todettiin, että pyritään myös huomioimaan se, että mitä kustannuksia toimista yhteiskunnalle ja kotitalouksille syntyy, tulee pyrkiä minimoimaan.

-keskusteltiin, että vaikka verotusta tarkastellaan toisaalla, myös tässä työryhmässä voidaan tuottaa vaikutusarvioita verotuksellisista toimista. Todettiin, että on tärkeää, että tämä työryhmä ja verotyöryhmä (VM) tukevat toisiaan

-keskusteltiin vilkkaasti vaikutusarvioista, esiin nousi mm. vaikutus työllisyyteen, kysymys positiivista vaikutuksista innovaatioihin ja talouteen, kuluttajakäyttäytymisen muuttumiseen ja hyväksyttävyyteen liittyvät arviot. Keskusteltiin myös vaikutusarvioiden aikaperspektiivistä. Todettiin, että yhteisvaikutusten arvioiminen kaikkein haastavinta. Esiin nostettiin myös kuntien työn tukeminen ja kumppanuustyön tukemisen merkitys, esim. MAL-sopimusten oheen liitettävien kevyempien sopimusten mahdollisuus.

Työjärjestys: työssä lähdetään liikkeelle yksittäisistä toimenpiteistä. Ylätyöryhmä on taho, joka valitsee toimenpiteiden kokonaisuuden, joiden yhteisvaikutuksia tullaan arvioimaan.

Keskusteltiin, että tärkeää valmistella myös tietoa siitä, mitä valitut toimenpiteet tulisivat maksamaan yksittäiselle autoilijalle esimerkiksi vuoden aikana eli vaikutuksia tulee konkretisoida kaikille ymmärrettävään muotoon.

Käytiin lävitse jo nyt tunnistettuja päästövähennyskeinoja: liikenteen hinnoittelu (mm. ruuhkamaksu kaupunkiseudulla, ajoneuvoveron korvaaminen kilometriverolla, kotimainen tieliikenteen päästökauppajärjestelmä, EU-tason liikenteen päästökauppa, pysäköinnin hinnoittelu.) Kuultiin, että ruuhkamaksuihin liittyen ollaan perustamassa Valtioneuvostossa omaa työryhmäänsä vuonna 2021.

-Verotuksen keinovalikoima: polttoaineveron korotukset, dieselöljyn veronalennuksesta luopuminen ja käyttövoimaveron poisto, biokaasun verottomuudesta luopuminen ja biokaasun sisällyttäminen jakeluelvoitelakiin, ajoneuvoveron korottaminen, autoveron muutokset, matkakulukorvaukset/verovähennykset, biokaasun verokohtelu (osana jakeluelvoitetta – kuultiin, että TEM valmistelelee tästä selvitystä).

- Liikennejärjestelmän keinoja: liikennejärjestelmäsuunnitelmat, erilaiset joukkoliikenteen tuet, KÄPY-ohjelmat, autojen yhteiskäytön ja keskikuormitusasteeseen liittyvät keinot, MAAS-asiat/lippujärjestelmät.

-Taloudelliset tuet: sähköisten hlöautojen hankintatuet, kaasuautojen hankintatuet, sähkö- ja kaasupakettiautojen hankintatuet, muuntotuet, raskaan kaluston hankintatuet sähkö- ja kaasuaajoneuvoille, vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluinfratuki, taloyhtiöiden latausinfra tuet.

Keskusteltiin tuista, jotka vaikuttaisivat kulkutapojen valintaan ja esim. romutuspalkkiosta, joka ohjaisi pois autoilusta. Kuultiin, että Väylävirastolta valmistumassa selvitys miten eri maissa on sähköistetty väyliä, kuultiin, että Autoala on tehnyt selvitystä eri maiden tukimalleista raskaalle liikenteelle.

-edelleen nostettiin esiin suora sääntelyn keinoja: biokaasun sisällyttäminen jakeluelvoitteeseen, jakeluelvoitelain kiristäminen, fossiilisten polttoaineiden myyntikielto.

Jatkotyöstä: LVM toimittaa kokouksessa esitetyt diat täydennettäväksi kaikille. LVM ilmoittaa mahdollisimman pian tammikuun kokouksen ajankohdan. Kokouksen aiheena biopolttoaineet ja kuultavana asiantuntijoita. Toisessa tapaamisessa keskustellaan biopolttoaineisiin liittyvistä

17.1.2020

toimenpiteistä ja ryhdytään valmistelemaan vaikutusarvioita. Jokaisesta toimenpiteestä tulee vaikutusarviotaulukot ja niitä täydennämme työn edistyessä.